

Trebišov – 100 let od založení cukrovaru

Před sto lety, 12. 10. 1912, byl uveden do provozu cukrovar v Trebišově. Při příležitosti tohoto výročí proběhla 29. 11. 2012 v zasedací místnosti místního MÚ vědecká konference. Zhruba sto dvacet účastníků vyslechlo zdravici primátora města Trebišova M. Kolesára a odborné referáty, vydané organizátory v e-sborníku:

- Š. Adam (státní tajemník MPRV SR): Slovenské cukrovárnictví v evropském kontextu;
- K. Cejpek: O vzniku a rozvoji cukrovaru Trebišov;
- D. Janíček (SCS): Slovenské cukrovárnictví – současnost a perspektivy;
- J. Šajbidor (děkan FCHPT STU): Univerzitní vzdělávání potravinářů na Slovensku;
- Z. Bubník, J. Gebler, P. Kadlec: Aktuální stav cukrovárenské technologie v ČR;
- J. Gebler: Pozvánka do Dobrovických muzeí;
- R. Dandár: Technický vývoj cukrovarů v Moldávii – staré není vždy špatné.

Konference byla věnována vzpomínce na významného, ve světě uznávaného odborníka prof. A. Dandára, DrSc., rodáka z nedalekého Velkého Ruskova, od jehož úmrtí uplynul právě rok. Po přednáškách proběhla v Muzeu a Kulturním centru jižního Zemplína v Trebišově vernisáž výstavy společně s křtem knihy „K století trebišovského cukrovaru“. Organizátorům akce se podařilo připomenout významnou minulost oblasti a cukrovaru, resp. kombinátu, byť již zrušeného, skloubit odborný program s kulturním (hudební, pěvecký program, vč. adventního koncertu Corole Collegium) a vytvořit tak přátelskou atmosféru tohoto setkání.

Jaroslav Gebler

NOVÉ KNIHY

Kamil Cejpek, Michal Sedlický, Anton Eliáš K století trebišovského cukrovaru

Vydalo Združenie pre rozvoj južného Zemplína, Trebišov, 2012, tisk Tlačiareň Final Trebišov, vydání 1., náklad 500 ks, 92 stran + 24 stran přílohy, 40 tab., 105 obr. + 16 obr. v příloze, formát A4, ISBN 978-80-971202-6-9.

U příležitosti stého výročí vzniku trebišovského cukrovaru vyšla zajímavá monografie týkající se historie tohoto východoslovenského závodu. Autoři, bývalí zaměstnanci cukrovaru, resp. potravinářského kombinátu, vedeni snahou zanechat pro další generace obrázků významné etapy života Zemplína, shromáždili velké množství textových, fotografických aj. historických materiálů. Text knihy je rozdělen podle historického sledu do dvaceti tří kapitol. Sedmá kapitola je věnována cukrovaru, další pak jednotlivým závodům potravinářského kombinátu. Autoři líčí zkoumání podmínek a možností pěstování řepy v této oblasti koncem 19. století a založení první správní rady v čele s hrabětem J. Andrássem ml. Zajímavým je také popis výstavby cukrovaru během let 1910–1912, první kampaň, vývoj po vzniku ČSR. Čtenáři jsou přibližovány další etapy života cukrovaru, jeho rozsáhlejší rekonstrukce a modernizace po prvních provozních zkušenostech, období Slovenského štátu, poválečná obnova cukrovaru a počátky vzniku mlékárny a čokoládovny v roce 1948. Změny po roce 1948 vedly k spojení dalších provozů k 1. 1. 1951 do unikátního celku nazvaného „Potravinářský kombinát, n. p., Trebišov“. Ten se dále rozvíjel jak technicky, tak kapacitně. Samostatné kapitoly jsou věnovány jednotlivým provozům kombinátu – mlékárně, čokoládovně, konzervárně, drožďárně a energetické centrále. Samostatná kapitola je věnována i ukončení činnosti cukrovaru v roce 1995, po 87 kampaních.

Je třeba ocenit úsilí autorů při kompletaci podkladů a historických materiálů pro tuto monografii; jen v seznamu majitelů fotografií a jiných archiválií je téměř třicet jmen osob a organizací. Podařilo se tak shromáždřit velké množství dobových dokumentů. Z knihy na nás dýchá atmosféra jednotlivých pracovních týmů, zájmových skupin i řady společenských, kulturních a sportovních aktivit spojených s potravinářským podnikem.

Při hodnocení publikace je třeba vzpomenout také iniciátora tohoto počínu, prof. Ing. Alexandra Dandára, DrSc., který se však jejího vydání nedožil.

Lze shrnout, že se jedná o zajímavou a zdařilou knihu s kvalitním grafickým zpracováním, která upoutá pamětníky i současníky. Po šuranské publikaci, představené v minulém čísle, tvoří další díl historických studií zaniklých cukrovarů.

Jaroslav Gebler

